

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpații Opinca Ion și Arnăuț Anatolie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-i pe

OPINCA Ion XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX;

ARNĂUȚ Anatolie XXXXX, născută
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX;

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.02.2017 – 07.05.2019;

Instanța de apel: 31.05.2019 – 06.11.2019;

Instanța de recurs: 03.02.2020 – 18.03.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central, din 07 mai 2019, procesul penal în privința lui Opinca Ion și Arnăuț Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal, a fost încetat din motiv că fapta comisă nu a constituit infracțiune, ci contravenția prevăzută de art. 106 Cod contravențional.

Opinca Ion și Arnăuț Anatolie au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravenției prevăzută de art. 106 Cod contravențional cu liberarea acestora de răspundere contravențională pentru fapta comisă, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere contravențională.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Opinca Ion activând în calitate de administrator al SA „Hotelul Dacia Un”, prin înțelegere

prealabilă și împreună cu Arnăuț Anatolie, care exercita funcția de contabil șef al aceleiași societăți pe acțiuni, fiind persoană cu răspundere materială deplină, folosind situația de serviciu și urmărind scopul de profit și intenția directă de a însuși ilegal bunurile altei persoane încredințate în administrarea sa, în perioada de activitate a lunilor septembrie 2010 - 31 decembrie 2013, au însușit ilegal, conform raportului de expertiză contabilă nr.1143 din 24.10.2016 și raportul de expertiză nr. 1758-1762 din data de 19 noiembrie 2018 mijloace bănești de pe conturile SA „Hotelul Dacia Un” în sumă de 89.240,50 lei, prin ce i-au cauzat instituției respective o daună în proporții considerabile.

Potrivit rechizitoriului, acțiunile lui Opinca Ion și Arnăuț Anatolie au fost încadrate potrivit art. 191 alin. (5) Cod penal. Prin ordonanța de modificare a învinuirii din 08 aprilie 2019, Opinca Ion și Arnăuț Anatolie au fost puși sub învinuire în baza art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care inculpații să fie recunoscuți culpabili de comiterea infracțiunii prevăzute de 191 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal și de a le stabili pedeapsă sub formă de amendă de 800 u.c. cu privarea de dreptul de a exercita pe o perioadă de 5 ani funcții în domeniul hotelier.

În motivarea apelului procurorul a invocat că, sentința nominalizată este ilegală în ce privește încetarea procesului penal în privința inculpaților. A susținut că instanța de fond, greșit a examinat probele aduse de către acuzare, or, la dosar sunt anexate recipisele depuse de către ambii inculpați, prin care s-a obligat să întoarcă prejudiciu adus întreprinderii, făcând și acțiuni în acest sens și anume cet. Arnăuț Anatolie a și întors suma de 50.000 lei, or declarațiile sale precum că ar fi fost presat să întoarcă acești bani sunt nefondate din cauză că ultimul nu a depus nici o plângere la organele de drept, având posibilitatea de a face acest lucru chiar în acea zi înainte de a întoarce suma de 50.000 lei, deoarece după discuția avută cu reprezentanții întreprinderii, ultimul a plecat singur acasă pentru a recupera suma de 50.000 lei.

Astfel, alegațiile instanței de fond precum că acuzarea nu a probat scopul de cupiditate în acțiunile inculpaților, este greșită și nefondată, iar ca probă este și procesul-verbal de ridicare și examinare a explicației lui Arnăuț Anatolie din data de 26.02.2014, prin care ultimul s-a obligat față de Președintele Consiliului SA Hotel Dacia, timp de 4 ore să întoarcă suma de 50.000 lei, bani pe care i-a ridicat fără autorizație, recunoscând acest fapt, iar ceilalți 50.000 să achite Opinca Ion, deoarece el trebuie să-i justifice. Tot prin acest proces-verbal a fost ridicată și examinată lămurirea lui Opinca Ion prin care indică direct sumele de bani retrase de el.

Totodată la dosar sunt anexate mai multe rapoarte de expertiză contabilă, unde sunt concluzionate fapte că în perioada de activitate septembrie 2010 - 31 decembrie

2013, au însușit conform raportului de expertiză contabilă nr. 1143 din 24.10.2016 și raportul de expertiză nr. 1758-1762 din data de 19.11.2018 mijloace bănești de pe conturile S.A. „Hotelul Dacia Un” în sumă de 89.240.5 lei, care nu au fost decontați și au fost extrași fără avizarea președintelui consiliului de administrate al SA „Hotel Dacia”.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței, inclusiv din oficiu, potrivit prevederilor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Opincă Ion și Arnăut Anatolie au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal și le-a fost numită pedeapsă fiecăruia sub formă de amendă în mărime a câte 800,00 u.c., ce constituie echivalentul a 16.000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita pe o perioadă de 5 ani funcții în domeniul hotelier.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit eronat starea de fapt, care nu corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate incorect, din motivul că fapta constituie contravenție, fiind recunoscuți vinovați în baza art. 106 Cod contravențional, cu liberarea acestora de răspundere contravențională pentru fapta comisă, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere contravențională.

În ședința instanței de apel s-a constatat cu certitudine faptul că inculpații au comis infracțiunea prevăzută de art. 191 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal. Instanța de apel nu a putut reține poziția instanței de fond, precum că, însușirea este un semn obligatoriu al acestei infracțiuni. Astfel, absența acestui semn obligatoriu din latura obiectivă atrage după sine și lipsa componentei de infracțiune a delapidării averii străine, or, delapidarea constă în însușirea, folosirea sau transmiterea de către făptuitor, în interesul său sau pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona sau a le administra, iar inculpații în virtutea funcțiilor pe care le dețineau, au însușit suma de 89.240 lei, fără a le deconta ceea ce denotă faptul că banii au fost folosiți în interes personal, odată ce nu au fost folosiți în interesul persoanei juridice, și se confirmă prin probele anexate la dosar și prin acest fapt deja nu puteau fi recalificate acțiunile lor ca contravenție prevăzută la art. 106 Codului contravențional, deoarece momentul însușirii a fost demonstrat și infracțiunea a fost consumată din momentul însușirii banilor, indiferent care a fost soarta lor de mai departe și în ce scopuri au fost folosiți banii de către inculpați.

Au fost respinse declarațiile date de inculpați cu privire la nevinovăția lor, or, vinovăția acestora, rezultă și prin rapoartele de expertiză, procesul-verbal de ridicare și examinare a explicației inculpaților. Astfel, alegațiile apărării privind nevinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate și solicitarea de a menține sentința

instanței de fond prin care a fost dispusă încetarea procesului penal, deoarece nu s-a constatat faptul infracțiunii incriminate, nu au fost reținute ca fiind plauzibile.

În acest context, instanța de apel a relevat că prima instanță în cadrul sentinței nu a apreciat aceste probe, dând prioritate declarațiilor inculpaților din cadrul cercetării judecătorești, în pofida faptului că acestea nu coroborează cu restul mijloacelor de probă administrate la faza urmăririi penale și în instanța de judecată.

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpaților a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod Penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celor vinovați, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovaților.

Din conținutul componentei de infracțiune prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. b), d) Cod Penal, reiese stabilirea de către legiuitor a unei pedepse sub formă de amendă în mărime de la 500 la 1000 u.c. sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Apreciind în ansamblu circumstanțele cauzei inclusiv personalitatea inculpaților l-a fost numită pedeapsă sub formă de amendă în mărime a câte 800 u.c., ce constituie echivalentul a 16.000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita pe o perioadă de 5 ani funcții în domeniul hotelier.

De asemenea, instanța de apel a remarcat că conform art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor arătate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelanților (de indicat care temeiuri au fost utilizate de instanța de apel din oficiu).

Reieșind din circumstanțele indicate, în conformitate cu art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod de procedură penală a fost admis apelul declarat de procuror, cu casarea sentinței integral, inclusiv din oficiu, potrivit prevederilor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpații au atacat-o cu recurs ordinar solicitând casarea deciziei.

6.1 Inculpatul Opinca Ion fără a se referi la motivele prevăzute art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care cauza penală să fie încetată pe motiv că fapta comisă nu constituie infracțiune, ci o contravenție prevăzută de art. 106 Cod contravențional.

În motivare recurentul a indicat că, concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele stabilite de instanța de fond, iar normele materiale au fost aplicate eronat.

Invocând art. 8 Cod de procedură penală, menționează că nici declarațiile reprezentanților, invocate ca probe de acuzatorul de stat, nu dovedesc faptul însușirii ilegale a mijloacelor bănești ce au constat că au fost extrase, dar nu au fost incluse în evidența contabilă a întreprinderilor SA „Hotel Dacia-UN”.

Expertului Ion Nenița, a explicat că o parte din sume au fost direcționate la achitarea salariilor, iar conform Hotărârii Guvernului R.M. nr. 951 din 20.12.2012 „Privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2013”, s-a dovedit că aceasta nu constituie proporții considerabile, astfel stabilindu-se că acțiunile comise de inculpat nu au caracter penal.

6.2 Inculpatului Arnăut Anatolie, fără a se referi la art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei și menținerea sentinței prin care procesul penal a fost încetat din motiv că fapta comisă nu constituie infracțiune, ci contravenție prevăzută art. 106 Cod contravențional.

În motivare a făcut trimitere la sentință, prin care în baza probelor acumulate, cercetate și administrate în cadrul ședinței de judecată, nu s-a stabilit că prin acțiunile sale și a lui Opincă Ion au însușit mijloace bănești, nu sunt justificate prin acte contabile. Probele acumulate dovedesc nemijlocit faptul cauzării de daune materiale întreprinderii, prin abuz de încredere, însă nu și faptul însușirii acestor bunuri.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurile inculpaților, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădite neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestora în cazul în care constată că sunt vădit neîntemeiate.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la

faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul deciziei rezultă că, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită normelor de drept ce reglementează situația creată în cauza respectivă. Or, instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, prin prisma admisibilității, pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, a conchis că probele administrate la materialele dosarului au confirmat pe deplin vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(2) lit. b), d) Cod penal.

Instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cât și dispozițiile art. 415 alin. (2¹) Cod de Procedură Penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare sau după caz de încetare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. Ca urmare în ședința instanței de apel au fost audiați inculpații și reprezentantul părții vătămate Sapojnic Octavian, au fost verificate și cercetate declarațiile și probele materiale prezente la cauza penală respectivă.

Astfel, ținând cont de limitele învinuirii și a apelului declarat, instanța de apel a constatat cu certitudine faptul că, Opinca Ion și Arnăut Anatolie au comis infracțiunea prevăzută de art. 191 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile inculpaților nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

În atare circumstanțe, nu pot fi considerate admisibile argumentele inculpaților privitor la faptul că din probele cercetate de instanțe dovedește îndubitabil că cauza este contravențională, iar cauza penală să fie încetată.

Or, atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta nu există.

Motivele invocate în recurs sunt neîntemeiate și constituie o interpretare subiectivă a recurentului, iar instanța de apel corect s-a expus asupra fiecărui argument din apel, motivare pe care instanța de recurs o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că,

art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

La stabilirea pedepsei inculpaților, instanța de apel a ținut cont pe deplin de principiile de aplicare, prevăzute de art. 7, 61 Cod penal și de criteriile generale de individualizare, de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunilor săvârșite, criteriile stipulate în art. 75 Cod penal, de toate circumstanțele cauzei, de gravitatea infracțiunilor, care fac parte din categoria celor grave, de motivul acestora, de persoana inculpaților, de condițiile de viață, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de probele administrate de organul de urmărire penală.

În acest context, Colegiul penal conchide, că argumentele invocate de către inculpați în recursuri sunt neîntemeiate, fapt ce impune incontestabil respingerea recursurilor ca inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate cu menținerea hotărârii contestate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de inculpații Opinca Ion și Arnăut Anatolie, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-i pe Opinca Ion și Arnăut Anatolie, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion